

טפי מאין לצעליך רשות בהן וכי היכי דאין לצעליך רשות בהן בלחוד לא מהני כי אמר להו לתרווייהו נמי לא מהני דחדא מילתא ניהו: (ד) ושמואל אמר אפילו אמר מה שתרצי עשי לא קנה יתהון בעל שמואל לא פליג אדרב צפירושא דמתני' דמודה ליה ודאי דמתניתין אי אמר מה שתרצי עשי לא מהני אלא צדינא הוא דפליג עליה דרב מוקי מתני' כרבי מאיר דאמר יד אשה כיד בעלה וקצר לה כוותיה ומשום הכי פסיק ואמר דאי אמר לה ושמואל ודאי מודה ליה דמתני' הכי קמני אלא דפליג עליה צדינא משום דסבירא ליה דהלכתא כרבנן דלא אמרי' יד אשה כיד בעלה הילכך אי אמר לה מה שתרצי עשי אי נמי ע"מ שאין לצעליך רשות בהן בלחוד דכי הדדי ניהו מהני: **כמאן אולא האי שמעתא דרב כר"מ.** דלאמר בפ"ק דקידושין (דף ג:.) גבי עבד כנעני דיד עבד כיד רבו דמי וה"ה ליד אשה דהוי ידה כיד בעלה: **כיד משתפין נמצוי.** מצוי שחלרות פתוחות לתוכו וכל אחת ואחת אוסרת להוציא כלים ששבתו במצוי דכך החזק עד שישתפיו כל החלרות במצוי: **מניח את החצית.** של יין שיהו הכל משותפין בו כדי שיהא המצוי רשות א' לכולן: ה"ו

תורה אור השלם

1. ונדר אלקמה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה: במדבר ל' י

תוספות

כמאן אולא האי שמעתא דרב כר"מ. דלאמר פרק קמא דקידושין דיד עבד כיד רבו דמי ומשמע ליה לרבי [וירא] דהכי נמי אמר גבי אשה ומתני' ר"מ דקמא משא ר"מ: והרמיהו ביצר משתתפין במצוי. פירוש שיש הרבה חצירות פתוחות למצוי ואסורות לטלטל במצוי להוציא ולהכניס במצוי: בגיח הבית של יין ומנחה להם על ידי אשתו והוי כאלו הכא דיימי האין אוסרין או על זה: ואי אמרת דאשה כיד בעלה ב'י. אלא שמע מינה דרי מאיר לא אמר אלא צענד גללא לא נאשה וקשה לרב: כיון דלכות אהרובם כדכתיב בעלה וביא: כיון דבעל עלצמו ממנו בהם ומשתתקו עלצמו ממנו [וכא] דלאמרי' במתנת הבעל שאין הבעל אוכל פירות איתבידו ביניאריב אשי. אמתינ דעירובין קאי ולא קאי אהך סוגיא כלל: ואילו שובין. כלומר שמתין על דין וכו' ואשתו: בשיש לה בית בהצא. ואוסר ביתה על המצוי וצריך הבעל לזכות גם לעצמה והיא קונה כדאמר כיון דבעל יהיב לה מגו דזיכא לנפשה קניא לאחרינא דכתי מיני מתניתין דעירובין ובייתא דלכל לא על ידי אשתו בשאין לה בית בחצר ואין וזכה לאחריס דלא הוי כאלו הבעל טמן לעצמה: ונדר אלמנה וכו'. קיימא מתניתין אקריב כיד אמרין פנייה שאמרה: אינו יכול להפיר. דלמריין דלזולתן בלעז נדרה ואזי היתה אלמנה ובעל אינו מיפר בקודמין:

כמאן אולא האי שמעתא דרב. דמתוך למתני' דיד אשה כיד בעלה: **כרבי מאיר.** דאמר בעלמא דיד אשה כיד בעלה: **ורמינהו כיד משתתפין כו'.** במסקת עירובין וקמא מתני' ר' מאיר: **אמר רבא דאע"ג דאמר רבי מאיר.** בעלמא יד אשה כיד בעלה וכמי שנתן לחתנו דמי: **מודה רבי מאיר לענין שיטוף דכיון דלכות לאחריס הוא מיד בעלה זכיא.** כלומר כיון דבעל דעתו הוי לכות לאחריס על ידי אשתו נמי ילא מיד בעלה ואין לו רשות בהן כלום ואהכי מוזכי להו על ידה אכל בעלמא כגון דיהיב מתנה לאשתו אימא לך דיד אשה כיד בעלה: **אלו שזינן.** גבי שיטוף מצוי קמייירי שמנחה משלו לכל בני מצוי: **על ידי בנו וצחו הגדולים.** שכבר ילאו מרשותו אכל לא על ידי בנו וצחו הקטנים שזין כידו וכן לא על ידי אשתו. אלמא לר"מ אפילו על ידי שיטוף יד אשה כיד בעלה דמיא: **אלא אמר רב אשי מחטיסין.** דלעיל דקאמר דיכול לזכות לכל בני מצוי על ידי אשתו: **כשיש לה חצר באותו מצוי.** לאותה אשה שאין חצרה זקוקה לבעלה דמגו דזיכא לנפשה להווא חצר זכיא נמי לאחריני את השיטוף: **ביתג' ונדר אלמנה וגרושה כיד.** באשה ענין אמר קרא שנדר אלמנה וגרושה יקום עליה (ה): **אמרה הריני נוזרה לאחר שלשים יום.** וצטעה שנדרה היתה אלמנה או גרושה: **אע"פ שלשים בטרך ל' יום.** קודם שיחול הנדר עליה ואיכא למימר הואיל ולא חל הנדר עליה יפר לה בעל אפי' הכי אין יכול להפיר דבתר אמירה אזלינן והוי להו קודמין ואין הבעל מפר בקודמין: נדרה

כמאן אולא האי שמעתא דרב (ב) כרבי מאיר דאמר יד אשה כיד בעלה ורמינהו (ג) כיצד משתתפין במצוי "מניח את החבית ואומר הרי זה לכל בני מצוי" ומזכה להן על ידי עבדו ושפתחו העברים ועל ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי אשתו ואי אמרת קנה יתהון בעלה עירוב לא נפיק מרשותיה דבעל אמר רבא אע"ג דאמר רבי מאיר יד אשה כיד בעלה מודה רבי מאיר לענין שיטוף דכיון דלכות לאחריס הוא מיד בעלה זכיא איתביה רבינא לרב אשי אלו שזינן להן [על ידי] בנו ובתו הגדולים ועבדו ושפתחו העברים ואלו שאין זכין להן על ידי בנו ובתו הקטנים ועבדו ושפתחו הכנענים ואשתו אלא אמר רב אשי מתניתין בשיש לה חצר באותו מצוי עסקינן (ד) דמגו דזיכא לנפשה זכיא לאחריני: **מתני'.** ונדר אלמנה וגרושה עליה כיצד אמרה הריני נוזרה לאחר שלשים יום אע"פ שגשאת בתוך ל' יום אינו יכול להפיר נדרה

לכל בני המצוי. שיהא להם חלק וזכות בצומת חצית: **העצמים.** שיש להם יד ואי אמרה קנה יתהון בעלה עירוב לא נפיק מרשותיה. דכיון דאין יד לאשה בלא בעלה עדיין החצית ברשותו ולא זכו בה בני המצוי: **מודה ר' מאיר לענין שיטוף דכיון דלכות לאחריס הוא כיון דנפיק מיד בעלה זכיא.** דנהי דאמר רבי מאיר דאין קנין לאשה בלא בעלה ה"מ היכא דיהיב לה אחר מתנה אכל מודה בה' חזקת הבתים (ב"ב דף נא:) ולא שמעי' ליה לר"מ דפליג בהא הילכך ה"נ כיון דבעל מ"מ הא קמפיק ליה מרשותיה אע"פ שאינו נותן לה ממש אלא לזכות את אחריס מודה דזיכא. כך נראה צעני: **איסיציה רבינא לרב אשי.** לאו לאותו רב אשי קמתי רב נמי קשיא מתנייתא אהדדי אלא למדחי פירוקה דרבא אמא למירמי מתנייתא אהדדי: **זנו וצחו הקטנים.** שאין להם יד ועבדו ושפתחו הכנענים ואשתו נמי ידן כידו ואמאי והאמר רבא דכל היכא דמוכה הבעל לאחריס ע"י יש לה יד: **אלא א"ר אשי.** כי קמתי מוכה להן ע"י אשתו דוקא בשיש לה חצר באותו מצוי כגון שפנלה לה צירושא בעודה ארוסה והוא כתב לה בעודה ארוסה דין ודברים אין לי בנכסין דכתי האי גוונא מהני כדאיתא בריש פרק הכותב (פסכות פג.) דמגו דזיכא לנפשה להתיר חצרה דבעל שנתן מתנה לאשתו אפי' ר"מ מודה דיש לה יד וכדכתיבנא לעיל זכיא נמי לאחריני לכל בני המצוי: **ולענין הלכה פסק הנגיד רבינו שמואל הלוי בשם רב עמרם גאון ז"ל** דהלכה כשמואל דאע"ג דפלוגמתייהו הכא לענין איסורא וק"ל כרב באיסורי (בכורות מט:) **אפי' ה כיון דעיקר פלוגמתייהו צדינא תליא אי אמרינן יד אשה כיד בעלה או לא נקטינן כשמואל דהלכתא כוותיה צדיני [שם] ועוד דרב כר"מ ושמואל כרבנן הלכך נקטינן כוותייהו ועוד דסוגיין בעלמא כשמואל דעל מנת שאין לצעליך רשות בהן בלחוד מהני כדאמרינן פ' מי שאמר הריני נוזר (טור דף טד:) **גבי הפרישה בהמתה אי משלה היתה הבהמה דמקשינן מה שקנתה אשה קנה בעלה ומשני כגון שקמנא מעיסתה ואי נמי דאקני לה אחר מנה על מנת שאין לבעלה רשות בהן ובפרק בן סורר ומורה (סנהדרין דף עב.) נמי אמרי' אינו חייב עד שיאכל משל אציו ומשל אמו ופריצין אמו מנא לה מה שקנתה אשה קנה בעלה ומשני כגון דאקני לה אחר ע"מ שאין לבעלה רשות בהן וכן פסק הרב רבינו משה בר חמנן ז"ל ולפי זה כי אמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן בלחוד מהני. אכל רבינו תם והראב"ד ז"ל פסקו כרב משום דפלוגמתייהו הכא גבי נדרים דאיסורא ניהו וקיימא לן דהלכתא כרב באיסורי ולפי זה לא מהני אלא כי אמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נותנת בפיק. והרמב"ם ז"ל (י"ל) מילע את הדרך שפסק כשמואל אלא שכתב דלשמואל נמי מרתי צענין ע"מ שאין לבעליך רשות בהן ומה שתרצי עשי שהוא ז"ל מפרש דרב ושמואל בהא פליגי דרב סבר דהאי דנקט מתניתין שאת נותנת לפיק דוקא הוא ולישנא אחרינא לא מהני ביה דאי אמר נמי מה שתרצי עשי (לא) קנה יתהון בעל ושמואל סבר דלאו דוקא דהוא הדין מה שתרצי עשי ומיהו לכולי עלמא תרי לישני צענין והקשו עליו וכי מאי מוסיף צמאי דאמר לה תו מה שתרצי עשי הא אינו אלא כאומר ע"מ שאין לבעליך רשות בהן בלחוד ונראה לי דהיינו טעמא משום דכי אמר לה מה שתרצי עשי לדידה נמי לא יהיב לה לגמרי דמינא לאלתר וכה בהן בעל אלא הרי הוא כאומר לה לא יהו שלך אלא לאותו דבר שתרצי לעשות בהן בכל שעה ושעה וסבירא ליה לשמואל דכי היכי דמייחד לדבר אחד מיוחד מהני הכי נמי כיון דמייחד לאותו דבר שתרצה לעשות מהן כל שעה ושעה מהני שאין קנין חל אלא בצומת שעה שתרצה לעשות בהן אזו דבר לאותו דבר בלחוד: **ביתג' ונדר אלמנה וגרושה יקום עליה כיצד אמרה הריני נוזרה לאחר שלשים יום אע"פ שגשאת וכו'.** שנשאת בעודה אלמנה אע"פ שאמרה שיחול הנדר לאחר ל' יום כי נשאת לאחר מכן אינו מפר משום דבתר אמירה אזלינן שנדרה קודם שנשאת ואין הבעל מפר בקודמין: (ו) נדרה והיא ברשות הבעל וכו' הרי זה מופר. דבתר שעת אמירה אזלינן בין לקולא בין לחומרא: נדרה****

(א) וקדושין כג:.
(ב) עירובין עג: עט: גיטין כד: (ג) [ב"מ טז:].
(ד) [ש"ך לע"א, ה] פ"ז מהלכות נדרים הלכה י"ח, (ו) [ש"ך לע"מ כבא].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומר וכו' יקום עליה דכיון דאין לה בעל מי יפר לה אלא דאמרה הריני מודה כ"ל והד"ה:

מוסף רש"י

כיצד משתתפין במצוי. לסיח כל החלרות מוציאין לתוכו וטלטלו בסתם [גיטין סד]. מניח. משלו אם ילכה [עירובין עט.]. את החבית. שהיין נמנחה לשטוף. דקמא שיטוף בין ילכה [עירובין עט.]. ומזכה להן על ידי כו'. ואומר לכן קבלו חבית זו וצחו בה לנשם כל בני מצוי [עירובין עט.].

פירוש הרא"ש

כמאן אולא שמעתא דרב כר"מ. דאית ליה בפ"ק דקידושין (דף ג:.) דאין קנין לעבד בלא רבו וסבר רב דנאשה נמי קאמר ר"מ דאין קנין לאשה בלא בעלה: כיצד משתתפין במצוי. חלירות הפתוחות למצוי אוסרות על זו לטלטל ממנו למצוי משום דחלירות מיוחדות לבעליהן והמצוי לרביס וגו' וממיה דילמא אמי לאפוקי מרשות היחיד לנשוא הרביס עד שישתתפו יחד ונראה כאלו דאין כולם יחד במקום שנתן שיטוף: בגיח את החבית. של יין או של גרוגות: ואי אמרת קנה יתהון בעל. דר"מ סבר יד אשה כיד בעלה: דכיון דלכות לאחריס הוא מיד בעלה זכיא. דכיון דבעל גופיה מוכה לה ומשתתק ממה שזוכה כדאמרינן במתנה שהבעל נותן לאשתו קנתה ואין הבעל אוכל פירות: איתביה רבינא לרב אשי. אמתינ דעירובין פריך ולא קאי אסוגיא דהכא: מתניתין בשיש לה חצר באותו מצוי. ואוסרת על בני המצוי וצריך הבעל לזכות גם לאשה אכל מתני' דעירובין מייירי בשאין לה חצר הילכך אין לה יד לזכות לאחריס: מתני' אינו יכול להפיר אע"פ שהנדר חל כשהיא מתמי דבתר שעת הנדר אזלינן וכן בספא: